

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

כתובות - צ"ו

1. משנה - אלמנה ניזונת מנכסי יתומים, מעשה ידיה שלהן, ואעפ"כ אין חייבין בקבורתה, יורשיה יורשי כתובתה - חייבין בקבורתה. [כיון שהבעל חייב בקבורתה תחת כתובתה וקצת שאינו יורשה היא תקבור עצמה]. מה נסתפקו בגמרא?
האם 'ניזונת תנן' - וחייבים לתת לה מזונות, וכאנשי גליל שהיו כותבין 'את תהא יתבת בביתי ומיתזנא מנכסי כל ימי מיגר ארמלותיך בביתי'. או הניזונת תנן - וכאנשי יהודה, שכותבין 'עד שירצו היורשין ליתן לך כתובתך', וכוונת המשנה שאם ירצו לזונה יטלו מעשי ידיה.
ורצו להוכיח מדברי שמואל: מציאת אלמנה לעצמה, בשלמא אם 'הניזונת' תנן אפשר להעמיד באופן שלא רצו לזונה, אבל אם חייבים לזונה יזכו במציאתה כמו שהבעל היה זוכה.
ונדחה: אפשר לגרוס ניזונת, ומה שתיקנו לבעל מציאתה זה שלא יהיה איבה, אבל ביתומים שעל כרחם זנים אותה, אין חשש.
2. ריב"ח: כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה כגון טוחנת ואופה - אלמנה עושה ליורשים, חוץ מאלו?
חוץ ממזיגת הכוס, והצעת המטה, והרחצת פניו ידיו ורגליו, כיון שהן מלאכות המקרבות חיבה והרגל דבר.
3. ריב"ל: כל מלאכות שהעבד עושה לרבו - תלמיד עושה לרבו, חוץ מהתרת מנעל. [שהרואה אומר עבד כנעני הוא] מתי האיסור?
רבא: במקום שאין מכירין אותו, אבל במקום שמכירין אותו אין חשש. רב אשי: אף במקום שאין מכירים אותו אם מניח תפלין אין חשש.
4. מה נאמר על המונע תלמידו מלשמשו?
ר' יוחנן: כאילו מונע ממנו חסד, שנאמר: למס מרעהו חסד. רב נחמן בר יצחק: אף פורק ממנו יראת שמים, שנאמר: ויראת ש-ד-י יעזוב.
5. דין האלמנה שניזונת רק ממקרקעי, אם תפסה מטלטלין למזונותיה - האם מועיל תפיסתה?
ר' אלעזר פסק שמועיל וכן שנינו בברייתא, וכן היה בכלתו של ר' שבתאי שתפסה דסקיא מלאה מעות. ולא היה כח ביד חכמים להוציא מידה. אם תפסה עבור כתובתה - לרבינא: מוציאים ממנה. ולמר בר רב אשי: כשם שמועיל למזונות מועיל אף לכתובה.
6. ר' יוחנן אלמנה ששהתה שתים ושלש שנים ולא תבעה מזונות - איבדה מזונותיה למפרע, ומכאן ולהבא יש לה. מה הכוונה שנים ושלש?
א. עניה איבדה בשתי שנים, עשירה בשלש, כיון שיש בידה להמתין ואין ראייה שמחלה.
ב. פרוצה בשתים, וצנועה בשלש, מפני שבושה לבא לבי"ד ואין ראייה שמחלה.
7. נסתפק ר' יוחנן - יתומים אומרים נתנו דמי מזונות לשנה הבאה, והיא אומרת לא נטלתי, על מי להביא ראייה?
צדדי הספק: האם נכסי הבעל נחשבים בחזקת יתומים, ועליה הראייה [עדים ששמעו שהודו שלא גבתה] או שנכסים בחזקת אלמנה, ועליהם הראייה. ופשטו מהברייתא: אלמנה שתובעת מזונות משנים שעברו - כל זמן שלא נישאת - על היתומים להביא ראייה, נישאת - עליה להביא ראייה.
8. המוכרת בנכסי בעלה - לר' יהודה תפרש בשטר 'אלו למזונות מכרתי ואלו לכתובה מכרתי', לר' יוסי יפה לה שלא תפרש. במה נחלקו?
א. להו"א - ר' יהודה סבר - נכסים בחזקת היתומים, ועליה הראייה, ואם לא תפרש, כשתבא לתבוע יאמרו לה מה שמכרת היה לכתובה, ומזונות כבר נתנו ממטלטלין. ר' יוסי סבר: בחזקת אלמנה, ועל היתומים להביא ראייה, ולכן עדיף לה לסתום כדי שתוכל לגבות כתובתה מהלקוחות שקנו בחיי בעלה - שאם יכלו כל נכסי היתומים, תחשוב שכל מה שמכרה למזונות ומהלקוחות תגבה כתובתה, [אבל מזונות א"א לגבות מלקוחות].
ב. אפשר לדחות - לכו"ע נכסים בחזקת אלמנה וטעמו של ר' יהודה היה ללמדה עצה טובה, שלא יחשבוה שמוכרת הכל למזונות ורעבתנית היא, ולא ירצו לישאנה.
ג. עוד אפשר לדחות - לכו"ע נכסים בחזקת יתומים, וטעמו של ר' יוסי שעדיף לה לסתום כדי שתוכל לגבות מהלקוחות לכתובתה.
וכמו שפירש אב"י קשישא: משל דר' יוסי למה הדבר דומה? לשכיב מרע שאמר תנו מאתים זוז [במתנה] לפלוני בעל חובי, ונתנו לו. אם רצה - בחובו נוטלן, רצה - במתנה נוטלן, ועדיף לו במתנה כדי שאת חובו יוכל לטרוף מלקוחות, אבל מתנה א"א לטרוף.